

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeminentiis & Præcedentiis

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. LXVII. Maceraten. Censurarum. De exemptione familiarum Cardinalium à foro laicali, quo jure competat; Et an & quando judex laicus contra eos procedendo incurrat censuras tanqua[m] Ecclesiasticæ ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

MACERATEN.
CENSURARUM
PRO
LOCUMTENENTE CRIMINALI
GUBERNATORIS MAR-
CHIAE,

Casus disputatus in S. Congregatione Immunitatis & resolutus ut infra

De exemptione familiarium Cardinalium à foralaicali, quo jure competat; Et an & quando iudex laicus contra eos procedendo incurrat censuras tanquam Ecclesiasticæ Immunitatis violator.

S O M M A R I U M.

- 1 **F**Acti series.
- 2 De exemptione familiarium Cardinalium ex quo jure resultat.
- 3 De exemptione familiarium Episcoporum.
- 4 De differentia inter unum casum & alterum.
- 5 Quando iudex laicus incurrat censuras cognoscendo causas familiarium Episcopi.
- 6 Quando iudex laicus excusetur carcerando clericum vel alium exemptum, seu aliis cum eo procedendo.

D I S C. LXVII.

1 **C**UM Evander Aulpsa Maceraten-
sis, familiaris Cardinalis Pallotta,
tunc in patria moram trahens, fuisset
prærens cuidam duello, citatus
fuit per Locumtenentem crimina-
lem Gubernatoris illius Provinciae
sub comminatione poenæ ad informandam Curiam, ob
quem solum actum citationis verbalis, absque eo
quod contra eum ad alium actum processum esset,
Episcopus ejusdem Civitatis dictum Locumtenentem
de facto excommunicatum declaravit, unde pro-
pterea habito recursu ad Sac. Congreg. Immunitatis,
assumptaque disputatione super hujusmodi censura-
rum subsistentia & validitate, ultra nullitates ratione
inordinati processus, super quibus erant partes causæ
patroni.

Quatenus pertinet ad injusitiam, super qua fre-
quentius de Curia stylo Advocatorum partes ver-
sari solent; Scribens pro dicto recurrente, cum sensu
etiam veritatis, dicebam hujusmodi censuras nullum
habere fundamentum, dum nullibi jure cautum repe-
riritur laicos addictos servitio Cardinalium, eorumque
familiares, ita exemptos esse à jurisdictione seculari,
quod adinstar clericorum habentium characterem in-
traret omnimoda incapacitas, cujus ratione iudex
2 scienter exercendo actus jurisdictionales contra Ec-
clesiasticum eumque trahendo ad forum suum cen-
suras incurrat; Admissa siquidem hujusmodi exemptio-
ne, illa est accidentaliter seu privilegiativa, quæ rectè o-
perari potest exceptionem declinationis fori, ad effe-
ctum invaliditatis actorum, ac inhibendi processum
ad ulteriora, non autem violationem Ecclesiasticæ
immunitatis resultantem ab exercitio jurisdictionis &
potestatis secularis cum clerico cœlesti militiæ ad-
scripto.

Exemptio etenim prædicta non resultat ex jure Di-

vino vel Canonico, sed ex *Constitutione 10. Leonis X.*
§. 5. de cujus usu etiam probabiliter dubitari potest ex
deductis per *Sperell. dec. 128. nu. 39. cum sequen.* Et
nihilominus ubi etiam usus pro certo admittatur, ad-
huc non sufficeret ad hujusmodi effectum, sed ad ali-
um ut dictum est declinationis fori, cum hujusmodi
privilegia non habeant fundamentum in characterem &
intrinseca qualitate Ecclesiastica.

Neque dicebam congruere terminos laicorum fa-
miliarium Episcoporum, quoniam quid sit de eo
casu, in quo relinquitur locus veritati, & an dicta ex-
emptio referenda etiam potius veniat cuidam consue-
tudini, fortè potius commendabili, quam juri Divino
seu Canonico ob intrinsecam qualitatem Ecclesiasti-
cam, ut verius videtur, atque docet praxis, quoniam
in plerisque Principatibus talis exemptio est in usu, &
in plerisque non; Adhuc diversa est ratio, quoniam E-
piscopus dicitur Pontifex in propria diocesi, ibique
habet Tribunal erectum cum territorio ac jurisdic-
tione habituali etiam in laicos in plerisque casibus, quod
extra titulos cardinalitios non congruit Cardinalibus,
quorum proinde familiaribus, dicebam quidem ex-
emptionem concedendam esse, vel tanquam dativam
ratione dicti vel similis privilegii, vel in reverentiam
dignitatis ad effectum prædictum declinationis fori,
non autem ad istum violationis immunitatis & incur-
sus censurarum ex solo actu remoto citationis ver-
balis.

Potissimè quia, etiam quoad familiares Episco-
porum apud eundem nimum Ecclesiasticæ immuni-
tatis zelatorem *Sperell. dicta dec. 129. vis non consti-
tuitur contra iudicem laicum super incurso censura-
rum ratione solius actus jurisdictionalis resultantis à
citatione verbali vel reali, sed ob contumaciam non
parendi mandatis & inhibitionibus super sui familia-
ris & subditi remissione.*

Concurrente etiam alia notabili circumstantia ex-
cusante, quod cum dictus citatus moraretur in propria
patria, & sic per plures dietas extra Urbem, in qua Car-
dinalis residebat, idem iudex bene dicebat, se de hu-
jusmodi familiaritate fuisse incertum, eumque in ha-
bitu laicali incedentem, ac more aliorum secularium
ibi viventem, reputasse tanquam unum ex aliis civi-
bus, unde propterea non videbatur convincibilis de
aliqua culpa, in qua solum esset, quando de hoc moni-
tus seu inhibitus, inhibitione præta ad ulteriora pro-
cessisset, Unde dabam casum fortiozem, quod si iudex
laicus procederet ad citationem verbalem, vel realem
alicujus clerici in minoribus incedentis in habitu lai-
cali, ac more aliorum secularium viventis & tractan-
tis, non exinde dici potest Ecclesiasticæ immunitatis
violator, neque censuras incurrit, quia rectè dicere
potest, se illum agnovisse & reputasse laicum & suum
subditum, ob transitum quem clericus in minoribus
facere potest de uno statu ad alterum, nisi monitus &
inhibitus perseveraret in contumacia, ex qua potius,
violatio & respectivè incursum resultat, si vè etiam pro-
batio malanimi, quod eum tanquam clericum ita
cognoscere voluerit, ut quotidiana praxis docet, mul-
tò magis in præsentem, Atque secundum præmissa erat
sensus Sacrae Congregat. declarandi scilicet censuras
invalidas, Verùm ob reverentiam dicti Cardinalis in
ipsamet Congregatione præsentis, nimumque ser-
mone potentis, prodit consueum prudentiale
rescriptum, quod remotis cedulionibus
consulat conscientia
sua.

* * *

BONO.

BONONIEN,
DENEGATÆ JUSTITIÆ
P R O
LUDOVICO DE CALVIS.
C U M
EJUS FRATRIBUS.

Causa disputata in Signatura justitiæ, & resoluta contra Ludovicum.

Ad intelligentiam Sac. Conc. Trident. Sess. 24. de refor. cap. 20. causa omnes in quibus casibus locum habeat, Et an & quando intret appellatio ex capite denegatæ justitiæ seu ob negligentiam in expeditione causæ.

S U M M A R I U M.

- 1 Adli series.
- 2 De capit. causæ omnes Sac. Concil. Trid. ut procedat in prima instantia.
- 3 Ordinariorum appellatione qui veniant, an Prælati inferiores.
- 4 Dicitur cap. causæ omnes non convenit iudiciis & magistratibus secularibus.
- 5 De jure civili perit instantia.
- 6 Secus autem de jure Canonico, de quo est perpetua.
- 7 Ex hac differentiâ resultat, quod de jure Canonico magis quàm de civili datur appellatio à denegatâ justitiâ.
- 8 De stylo Signaturæ non admittendi appellationem seu avocationem causæ ex sola negligentia in non expediendo.
- 9 De appellatione à denegata justitiâ quando intret.
- 10 De stylo circa præfixionem termini quando procedat.
- 11 De rationibus, quibus innixum est Conciliare decretum in cap. causæ omnes, & quos casus percutiat.

DISC. LXVIII.

Ateris fratribus de Calvis de facto spoliatis Ludovicum possessione ac libera administratione suæ portionis bonorum communium parentum, iudiciū ipse instituit familia exerciscunda coram Auditore generali Bononiæ, à quo prolata sententia, & commissa causa per Legatum seu Vicelegatum cui dam alteri iudici, cum hic ex parte dicti Ludovici pluries requisitus negligeret causæ expeditionem, quod implicite importabat eius succumbentiam, & colligantium victoriam, Hinc proinde, factis juxta consuetam praxim, tribus requisitionibus pro expeditione causæ jam instructæ, cum appellatione in omnibus à denegata justitiâ, ex isto capite appellatione interposuit ad A. C. coram quo cum solita citatione cum inhibitione causam introduxit, sed recurrentibus colligantibus ad Signaturam justitiæ

rescribi obtinuerunt de remissione causæ ad dictum iudicem de partibus, prævia moderatione inhibitionis, Et reposita causa de mense Novembris 1667. perstitum fuit in decisio, non obstantibus infra deductis, quod aliquam mihi inferebat admiracionem, dum non edente isto Tribunali: decisiones, incertum est cum quo fundamento processum sit, & quomodo infra scripta motiva neglecta fuerint, nisi aliquod motivum prudentiale innixum extrajudicialibus informationibus forsitan habitis circa personarum qualitatem ad id impelleret, cum pro colligantibus juxta hujus Tribunalis frequentiore stylo non adesset scribens in jure, undè propterea non visis difficultatibus, non omninò maturum iudicium desuper efformari potuit.

Scribens autem in secunda propositione contra jam captam resolutionem, quæ per causæ patronum supponebatur fundata in decreto Sac. Concilii Trident. Sess. 24. de reformat. cap. 20. prohibente appellationes seu avocationes causatum à locorum Ordinariis ex capite negligentia seu non expeditionis in tempore, distinguebam causam in duas inspectiones, unam inspectis terminis dicti decreti Conciliaris, alteram verò præcinderedo à Concilio, in terminis juris communis.

Quoad primam, etiam cum aliquo sensu veritatis, dicebam dictam conciliarem dispositionem nullatenus intrare, manifestumque æquivocum videri cum ejus terminis in præsentia causa procedere, Tum quia ubi etiam ageretur de causis Ecclesiasticis & fori spiritualis, de quo propriè Concilium loquitur ut infra, adhuc non essemus in ejus casu, dum loquitur de non avocandis causis à locorum Ordinariis in prima instantia, in qua ab eis cognosci & terminari debent, undè propterea cum ageretur de iudicio appellationis, & secundæ instantiæ, remanebat casus omissus à Concilio, regulandus proinde juxta terminos juris communis.

Tum clarius, quia Concilium ad litteram loquitur de causis ad forum Ecclesiasticum pertinentibus, ne à locorum Ordinariis tollantur, undè propterea dupliciter illud in præsentia non intrabat, Primò quia hæc erat causa merè laicalis inter laicos coram Auditore generali, & successivè coram alio iudice deputato per Legatum agitata tanquam in Tribunalibus laicalibus, Et secundo quia in jure, ordinariorum appellatione veniunt solum Episcopi, & Archiepiscopi, ac etiam Prælati omnimodam ordinariam quasi Episcopalem jurisdictionem habentes in loco Nullius cum territorio separato, juxta ea quæ hoc eod. titulo frequenter habentur, ita ut sub quæstione sit, an illi inferiores Prælati, qui quamdam jurisdictionem intrà dioccesim sub Episcopo habent juxta distinctionem de qua supra in Toletana disc. 1. & in aliis, veniant sub hoc decreto, ut liquet ex collectis per Barbof. de Episcopo alleg. 81. numer. 7. cum seqq. & in collectan. ad Concil. eod. cap. 20. num. 6. cum seqq.

Legatus autem, V. Legatus, eorumque Auditores, aliique iudices & officiales gerere dicuntur partes Principis ac respectivè Magistratuum sæcularium, tanquam officiales Papæ qui consideratur tanquam Rex seu Princeps sæcularis contradistinctus à Supremo Episcopo & moderatore Ecclenæ, juxta illam personarum distinctionem in Papa concurrentem, de qua ex textu in cap. cum inter de Elect. cum concordant. habetur pluries hoc eod. tit. & in altero de præminentis latris frequenter, undè propterea rectè advertit Marchesani de commiss. par. 1. num. 137. fol.